

Preek over Marcus 10: 32 – 45

Gemeente,

Het verhaal van vanochtend klinkt vandaag in tientallen, misschien wel honderden kerken in ons land. En ook daarbuiten. Het is zo leuk om in het buitenland een kerk in te lopen, en aan de liturgie te zien dat zij afgelopen zondag hetzelfde hebben gelezen als wij hier, in Schiedam of waar je ook vandaan komt, Berkenwoude, Middelharnis, noem maar op.

En ik gok zomaar, dat alle preken die hierover gaan, min of meer dezelfde tendens hebben, met name gebaseerd op de laatste oneliner van Jezus: Zelfs de Zoon des Mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.

En wie van tegenstellingen houdt, komt hier helemaal aan zijn of haar trekken: Wie groot wil zijn, moet ieders dienaar worden, en wie de eerste wil zijn, moet ieders slaaf worden. Slaaf, ja dat staat er. Dat mag tegenwoordig niet meer, maar het staat er gewoon.

Umwertung aller Werten: de hele wereld op z'n kop. De eerste wordt de laatste, we hebben het al gezongen.

En als je in eerste instantie naar dit verhaal kijkt en luistert, is het evident. Het mag er niet net zo aan toegaan als in onze vertrouwde wereld. Machthebbers vinden dat iedereen hen moet aanbidden of navolgen. Nee, zegt Jezus, wie groots wil zijn, moet een dienaar, zelfs een slaaf zijn. En dan kijken we naar Trump, en zien precies wat Jezus bedoelt. Die man is niemands dienaar, laat staan iemands slaaf, dus bij hem moet je niet zijn om een voorbeeld te zien van wat Jezus bedoelt. En we gaan nog iets langer tekeer tegen de gevestigde orde, en tegen de elite in Den Haag: allemaal tegenvoorbeelden van Jezus' woorden.

Kijk vanmiddag maar naar willekeurig welke kerkdienst in den lande waar over deze tekst gepreekt is. En het is misschien allemaal niet verkeerd, maar hoe vaak hebben we dit in Godes naam al gehoord? We moeten er misschien wel vaker bij bepaald worden, maar de basiskennis is er toch: we zijn toch niet hoogmoedig, we zijn geen machtswellustelingen, we willen niet alleenheersers zijn, niet in de politiek, niet in ons eigen leven. Aller dienaar – dat is misschien wel heel veel gevraagd, maar we snappen de tegenstelling van Jezus prima, na al die jaren kerkgang.

Vandaag wil ik graag aandacht en begrip voor Jacobus en Johannes. O, o, o, wat is het makkelijk om hen te veroordelen. Hun liefste maatjes in het twaalfstal rondom Jezus deden het al. Zij namen het hen zeer kwalijk dat ze aan Jezus gevraagd hadden om een plekje in zijn Koninkrijk. Ja, ze vroegen of ze links en recht van Hem mochten zitten, als Hij, Jezus, in zijn glorie op zijn troon zou zitten.

En héél opvallend is, dat Jezus daar niet of nauwelijks op reageert. Hij wijst hen niet terecht, zoals Hij ooit bij Petrus heeft gedaan: 'Ga weg achter Mij, satanas', niets van dat alles. Hij ziet ze staan. Twee mannen die het familiebedrijf "Zebedeus & Son" achter zich gelaten hebben, om Jezus te volgen. Twee bijzondere mannen.

Jezus heeft hen als tweetal een gezamenlijke naam gegeven. Eerder in het evangelie heeft Jezus ze een bijnaam gegeven, Boanérges, wat 'zonen des donders' betekent. En daarover mag je denken wat je wilt, maar het is wel een bijnaam aan de meest geliefde discipelen van Jezus. En vergis je niet, het is een compliment! De donder is Gods stem. Zie bijvoorbeeld de psalmen:¹

De stem van de HEER boven de wateren,
De God vol Majesteit doet de donder rollen.

¹ Psalm 29: 3

En ook in het boek Job wordt donder heel vaak geassocieerd met het spreken van God.² Wij zijn anno nu en hier in West-Europa niet zo donder-achtig, maar in het Oude Testament vind je tal van positieve, maar ook ontzagwekkende relaties tussen donder en God.³

Jacobus en Johannes waren mensen naar Jezus' hart. Zij vertolkten in hun presentaties de stem van God. Misschien geen al te lieflijke stem, maar wel Gods stem.

Jacobus stierf als eerste. Hij is ook de man die de eerste martelaarsdood stierf. Ik heb persoonlijk nogal een zwak voor Handelingen 12, waarin het verhaal verteld wordt van Petrus die op mysterieuze wijze van zijn kettingen bevrijd wordt en ontsnapt aan de dood die koning Herodes voor hem in petto had. Maar dat hoofdstuk begint met de onvriendelijke mededeling dat diezelfde Herodes Jacobus, de broer van Johannes, met het zwaard ter dood liet brengen.⁴ Johannes, zijn broer dus, heeft volgens sommigen maar liefst vijf (5!) Bijbelboeken op zijn naam. Of Jezus daar blij mee geweest zou zijn, weet ik niet, maar één evangelie, drie brieven en de Apocalyps – het is toch niet niks.

En sta er ook even bij stil, dat Jacobus en Johannes op de belangrijkste momenten in Jezus' leven aanwezig waren. Ik noem de berg der verheerlijking, ik noem de Hof van Gethsemané, ik noem het dochtertje van Jairus.

Deze mannen waren het dus die aan Jezus vroegen of ze naast Hem mochten zitten, als alles achter de rug is. In een ander verhaal is het hun moeder, Salomé, die dit aan Jezus vraagt.⁵ Maar dan geeft Jezus precies hetzelfde antwoord, dat wil zeggen: Hij reageert niet inhoudelijk op dit verzoek.

Eerlijk gezegd denk ik, dat Hij dat wel een goed idee vindt. Okee, Petrus erbij, dat is prima. Maar Jacobus en Johannes horen bij Jezus op een manier die heel vaak onderbelicht blijft. Nu, hier in zijn omwandeling op aarde, straks in zijn lijden, maar ook, na zijn opstanding, in zijn glorie: ja, zij horen erbij.

Het enige wat Jezus van ze vraagt, is of ze ook tot in het uiterste de weg met Hem willen en ook kunnen gaan. Ja, zeggen ze, dat kunnen we. Waarom denkt U anders dat we het hele familiebedrijf achter ons hebben gelaten? Honderd procent toewijding, hier in ons beiden. Wat wilt U, tweehonderd procent.

En Jezus gelooft dat. Hij bekritiseert het niet, nergens. Jezus gelooft in Jacobus en Johannes. Het enige wat Hij hun niet kan meegeven, is de belofte dat ze naast Hem komen te zitten in zijn glorie, want, zo zegt Jezus – ook in alle bescheidenheid –: dat is niet aan Mij. En dat betekent volgens mij, dat Hij het wel een prima idee zou vinden.

Jezus, Jacobus en Johannes, ze zagen het wel voor zich.

Maar de andere discipelen begrepen er niets van. Die namen het Jacobus en Johannes zeer kwalijk dat zij deze vraag hadden gesteld. Het idee alléén al!

Maar Jezus stelt aan de tien kritische discipelen deze twee mannen, Jacobus en Johannes, ten voorbeeld. Deze jongens, lieve volgelingen van Me, laten zien wat Ik bedoel. Zij hadden makkelijk als een stel donderjagers de leiding kunnen nemen, hier in ons clubje en misschien ook wel tegen de Romeinen, maar dat hebben ze niet gedaan. Ze hebben zich gedragen als de minste, ze hebben alles, maar dan ook alles ingeleverd om Mij te volgen en Mij bij te staan in alles wat Ik meegemaakt heb, en in alles wat er nog op Me afkomt.

Zo zou iedereen moeten zijn.

Ik houd van Jacobus en Johannes, de Boanérges, deze donderstenen.

² Job 26: 14; 37: 4,5

³ Bv. Psalm 18: 14, 77: 19; 81: 8

⁴ Handelingen 12: 2

⁵ Matteüs 20: 20

Net als zij houd Ik er niet van dat mensen Mij komen dienen. Net als zij houd Ik er wel van om me ondergeschikt te maken aan wat mensen nodig hebben. Daar knappen jullie van op, daar knapt iedereen van op.

Het is misschien een beetje een onverwachte uitkomst van deze dienst, maar ik zeg het toch. We kunnen ons laten leiden door de manier waarop Jacobus en Johannes zich verbonden voelden met Jezus, en door de liefdevolle manier waarop Jezus op de vraag van deze mannen reageerde.

Het is niet fout om naast Jezus te willen zitten. Het is niet fout om je één te willen voelen met Jezus, en altijd bij Hem te willen zijn. Het is niet fout om je voor te stellen hoe het zal zijn als alle ellende achter de rug is; ook dan wil je één ding: bij Jezus zijn, dicht in zijn buurt.

Je mag kiezen. Wil je bij de tien discipelen horen die Jacobus en Johannes hoogmoed verweten, of wil je net als Jezus zijn, die hen zo hoogachtte, dat Hij hen tot voorbeeld heeft gesteld?

Want Jezus heeft zich volgens geen enkel evangelie kritisch uitgelaten tegen deze donderzonen, maar wel tegen de rest.

De inzet en de dromen van Jacobus en Johannes, zonen des donders, moge ons allemaal inspireren. Want het liefste wat zij wilden, was dichtbij Jezus zijn. Wie wil dat nou niet?

Amen.